

PAKIET MATERIAŁÓW DYDAKTYCZNYCH

do kształcenia na odległość dla nauczycieli
języka polskiego w szkołach podstawowych

Małgorzata Jas

Świętokrzyskie Centrum Doskonalenia Nauczycieli
w Kielcach

Projekt „Wsparcie placówek doskonalenia nauczycieli i bibliotek pedagogicznych w realizacji zadań związanych z przygotowaniem i wsparciem nauczycieli w prowadzeniu kształcenia na odległość”

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

WSTĘP

W edukacji zdalnej, która od marca do czerwca 2021 r. stała się dominującą formą nauczania i uczenia się (nie tylko) w polskich szkołach, nastąpił niespotykany wcześniej skok świadomości na temat jej istoty i kompetencji cyfrowych, opartych nie tylko na coraz biegłej obsługiwanych narzędziach technologii informacyjno-komunikacyjnych (TIK), ale także adaptacji starych i tworzenia nowych metod i technik pracy z uczniami/uczennicami (dalej w całym tekście zwanymi uczniami). Miesiące doświadczeń w edukacji zdalnej zaowocowały wieloma raportami z badań tej specyficznej sytuacji edukacyjnej, wskazujących zarówno na zagrożenia wynikające z uczenia się zapośredniczonego, jak i na szanse tej formuły. Jak się wydaje i jak podkreśla wielu badaczy, powrót do nauczania stacjonarnego nie będzie powrotem tych samych (takich samych) ludzi do tej samej (takiej samej) szkoły. Nie wolno lekceważyć widocznych skutków izolacji powodowanej medium, jakim jest komputer, a jednocześnie nie wolno zaprzepaścić bagażu doświadczeń opartych na nowo zdobytych i umocnionych kompetencjach. Podstawa programowa dla szkoły podstawowej z 2017 r. (a więc sprzed pandemii) zawiera wszak, w szczególności w *Preambule* i w częściach *Warunki i sposób realizacji* dla każdego przedmiotu, wyraźne sugestie wykorzystania w codziennej praktyce szkolnej programów i narzędzi wywodzących się z informatyki. Wydaje się, że szkoła na progu roku szkolnego 2021/2022 będzie organizacją uczącą się, świadomą ważności tych sugestii, dotąd traktowanych dość marginalnie przez nauczycieli/nauczycielki (dalej zwanych nauczycielami) skupionych przede wszystkim na tym, **co** uczeń musi wiedzieć i umieć (aby pozytywnie zdać egzamin ósmoklasisty), mniej na tym, **jak** sprawić, aby wiedział, rozumiał i potrafił. A przecież, cytując słowa Badena Powella i Aleksandra Kamińskiego: „Kiedy wędkarz idzie na ryby, bierze taką przynętę, która smakuje rybie, a nie wędkarzowi...”. Pamiętając o cenie, jaką płacą aktualnie uczniowie za przeciążenie pracą z komputerem i izolację (przede wszystkim od codziennych kontaktów z grupą rówieśniczą), warto, wdrażając w szkole niezbędne działania terapeutyczne i profilaktyczne, pomyśleć jednocześnie o „przynęcie”, która „smakuje” współczesnym dzieciom i nastolatkom, reprezentantom „pokolenia sieci”, o cechach tej grupy i jej potrzebach w kontekście e-kształcenia. Przykładowo wolności, cenionej przez pokolenie sieci, skutkującej potrzebą poczucia autonomii, sprzyja dowolność miejsca uczenia (się) i, po części, większa możliwość działań

asynchronicznych (szczególnie, gdy wpisują się one w strategię wyprzedzającą – odwróconą lekcję). Sama forma edukacji zdalnej, jeśli przemyślana i oparta na wiedzy psychospołecznej nauczyciela, wpisuje się w innowacyjność przypisywaną młodemu pokoleniu i towarzyszącą tej cesze ich naturalną ciekawość poznawczą¹.

Zdalne lekcje języka polskiego, na których przede wszystkim uczniowie kształtują kompetencję rozumienia i tworzenia informacji, kluczową dla sukcesu edukacyjnego i zawodowego każdego człowieka, powinny opierać się na kilku fundamentalnych zasadach, których egzemplifikacją jest niniejsze opracowanie:

- **intrygujący początek** lekcji (zagadka, mini konkurs, ciekawe powitanie);
- **metody nauczania wpisujące się w model uczenia się przez dociekanie² i nauczanie problemowe³**;
- **różnorodność aktywności** proponowanych uczniom – w zgodzie z ich etapem rozwojowym, różnymi talentami (inteligencjami), preferencjami sensorycznymi;
- **dobór metod, materiałów i środków dydaktycznych adekwatnych do specjalnych potrzeb edukacyjnych uczniów** w konkretnej klasie, w tym optymalne wykorzystanie programów, aplikacji i narzędzi ułatwiających pracę uczniom z niepełnosprawnościami wzroku i słuchu;
- **aktywizacja każdego ucznia**, np. przez adaptację strategii, metod i technik oceniania kształtującego do rzeczywistości zdalnej – przykładowo aplikacja Koło fortuny zamiast patyczków do losowania, testy, quizy i ankiety online w miejsce „metodników”, wypowiedzi na wirtualnych tablicach lub w aplikacji Mentimeter zastępujące pisemną samoocenę lub informację zwrotną;
- **budowanie relacji i dobrego klimatu w klasie, tworzenie warunków zapewniających bezpieczeństwo psychiczne uczniów** („Maslow przed Bloomem”) – umożliwianie uczniom pracy w różnych parach i grupach, zachęcanie do dzielenia się opiniami i doświadczeniami, nawiązywanie do

¹ Por. Słomczyński M., Sidor D., (2012), [Niepowodzenia edukacyjne w kształceniu zdalnym](#), „E-mentor”, nr 5 (47), s. 47–54, dostępny online [dostęp: 20.08.21].

² Por. Wałdowska S., (11.04.2019), [Uczenie przez dociekanie](#), Edunews.pl, dostępny online [dostęp: 20.08.21]; Nowak M., (2021), [Uczenie się przez dociekanie](#) (wystąpienie Małgorzaty Nowak, nauczycielki w Szkole Podstawowej Mistrzostwa Sportowego/Gimnazjum nr 1 w Bytomiu na konferencji Inspir@cje 2019), dostępny online [dostęp: 20.08.21].

³ Por. Silniewicz P., (2015), [Metody nauczania wg Wincentego Okonia](#), portal Pedagogika Specjalna, dostępny online [dostęp: 18.08.21].

codziennych doświadczeń, rozmowy o wartościach, ustalenie i przestrzeganie netykiety;

- **łączenie teorii z praktyką, tworzenie interdyscyplinarnych zadań edukacyjnych** uzmysławiających uczniom wieloaspektowość, złożoność i przydatność wiedzy poznawanej w szkole;
- **monitorowanie postępów uczniów, przejrzyste ocenianie ich pracy** w oparciu o cele sformułowane w uczniowskim języku, kryteria sukcesu, samoocenę, konstruktywną informację zwrotną.

SCENARIUSZ LEKCJI/ZAJĘĆ ZDALNYCH

Temat: Szukamy skarbów natury i kultury na zielonym obrusie łąk i lasów

Klasa: VI

Etap edukacyjny: II (szkoła podstawowa)

Cele kształcenia – wymagania ogólne

- I. **Kształcenie literackie i kulturowe.** Wyrabianie i rozwijanie zdolności rozumienia utworów literackich oraz innych tekstów kultury. Znajomość wybranych utworów z literatury polskiej oraz umiejętność mówienia o nich z wykorzystaniem potrzebnej terminologii. Kształcenie postawy szacunku dla przeszłości i tradycji literackiej jako podstawy tożsamości narodowej.
- II. **Kształcenie językowe.** Rozwijanie rozumienia wartości języka ojczystego oraz jego funkcji w budowaniu tożsamości osobowej ucznia oraz wspólnot: rodzinnej, narodowej i kulturowej.
- III. **Tworzenie wypowiedzi.** Rozwijanie umiejętności wypowiadania się w określonych formach wypowiedzi ustnych i pisemnych. Rozwijanie umiejętności stosowania środków stylistycznych i dbałości o estetykę tekstu oraz umiejętności organizacji tekstu.
- IV. **Samokształcenie.** Rozwijanie szacunku dla wiedzy, wyrabianie pasji poznawania świata i zachęcanie do praktycznego zastosowania zdobytych wiadomości. Rozwijanie umiejętności samodzielnego docierania do informacji, dokonywania ich selekcji, syntezy oraz wartościowania.

Treści nauczania – wymagania szczegółowe

- I. Kształcenie literackie i kulturowe
 1. **Czytanie utworów literackich.** Uczeń: zna i rozpoznaje w tekście literackim: epitet, porównanie, uosobienie, anaforę oraz określa ich funkcje; wykorzystuje w interpretacji tekstów doświadczenia własne oraz elementy wiedzy o kulturze.
 2. **Odbiór tekstów kultury.** Uczeń: identyfikuje wypowiedź jako tekst informacyjny; wyszukuje w tekście informacje wyrażone wprost i pośrednio; odróżnia zawarte w tekście informacje ważne od drugorzędnych; odróżnia informacje o faktach od opinii; odnosi treści tekstów kultury do własnego doświadczenia.
- II. Kształcenie językowe

3. **Komunikacja językowa i kultura języka.** Uczeń: identyfikuje tekst jako komunikat; rozróżnia typy komunikatu: informacyjny, literacki.

III. Tworzenie wypowiedzi

2. **Mówienie i pisanie.** Uczeń: tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: opis; redaguje notatki; wykorzystuje wiedzę o języku w tworzonych wypowiedziach.

IV. Samokształcenie

Uczeń: doskonali różne formy zapisywania pozyskanych informacji; korzysta z informacji zawartych w różnych źródłach, gromadzi wiadomości, selekcjonuje informacje; rozwija umiejętności efektywnego posługiwania się technologią informacyjną oraz zasobami internetowymi i wykorzystuje te umiejętności do prezentowania własnych zainteresowań.

Cele szczegółowe lekcji/zajęć w języku ucznia

- poznam nowy fragment epopei *Pan Tadeusz* Adama Mickiewicza i na jego podstawie rozwinę swoją umiejętność rozpoznawania różnych środków poetyckich;
- dowiem się, w jaki sposób język świadczy o dorobku kulturowym mojego regionu i kraju;
- rozwinę umiejętność wyszukiwania, selekcji i wykorzystania informacji zawartych w różnych źródłach oraz ich zapisywania w różnych formach, w tym z wykorzystaniem TIK;
- nauczę się, jak redagować teksty informacyjne i jak odróżniać je od tekstów literackich;
- udoskonale umiejętność tworzenia notatek w różnych formach, z zachowaniem poprawności językowej, w tym z wykorzystaniem wybranych aplikacji i programów informatycznych;
- nauczę się redagowania opisu na podstawie obserwacji i badania świata przyrody;
- udoskonale umiejętność rozpoznawania w tekście literackim środków stylistycznych i określania ich funkcji.

Kryteria sukcesu

- potrafię rozpoznać wypowiedź o charakterze informacyjnym i wymienić jej cechy;
- umiem odróżnić teksty o charakterze informacyjnym od tekstów literackich.
- rozpoznaję środki poetyckie w poetyckim opisie świata przyrody;
- umiem wyszukać, ocenić, uporządkować informacje z różnych źródeł i wykorzystać je do zredagowania notatki i opisu;
- potrafię wyjaśnić, dlaczego język jest elementem dziedzictwa kulturowego i podać przykłady.

Metody pracy, techniki stosowane podczas lekcji/zajęć

Metody i techniki wykorzystywane na lekcji oparto na koncepcji wielostronnego nauczania-uczenia się Wincentego Okonia:

- **metody samodzielnego dochodzenia do wiedzy** (uczenie się przez odkrywanie): rozwiązywanie problemów z wykorzystaniem różnych źródeł informacji, formułowanie i zadawanie pytań, dyskusja i wymiana doświadczeń z rówieśnikami, praca ze słownikiem i opracowaniami popularnonaukowymi, giełda pomysłów (burza mózgów), odwrócona lekcja;
- **metody waloryzacyjne** (uczenie się przez przeżywanie): film, audycja radiowa;
- **metody praktyczne** (uczenie się przez działanie): wywiad (praca domowa przed lekcją), ćwiczenia redakcyjne, praca z tekstem źródłowym, ćwiczenia w wykonywaniu interaktywnych notatek;
- **metody asymilacji wiedzy** (uczenie się przez przyswajanie): dyskusja, praca z tekstem źródłowym, wideo wykład.

Środki dydaktyczne i zasoby do wykorzystania w czasie lekcji/zajęć, w tym wykorzystanie TIK

- Karty pracy, instrukcje do ćwiczeń, materiały dodatkowe do lektury i analizy – patrz: Załączniki.

Narzędzia online wykorzystywane na lekcji:

- **Padlet.com** – wirtualna aplikacja umożliwiająca gromadzenie w jednym miejscu różnych materiałów i ich komentowanie; na lekcji – padlet *Nasze kulinarne spotkania z darami lasu* (<https://tiny.pl/9gd29>);
- Aplikacja **Teams** (Notes zajęć, Zadania, Biblioteka zawartości, czat, Osobne pokoje, udostępnianie ekranu);
- **Google Forms** (formularze Google); na lekcji formularz głosowania *Znane i nieznanne gatunki grzybów* (<https://forms.gle/5pXELbvUcixBMa5d9>);
- Jamboard.google.com – wirtualna tablica; na lekcji wykorzystywana do ewaluacji zajęć (<https://tiny.pl/9git4>);
- **Whiteboard** lub **Bitpaper** – wirtualna tablica; na lekcji do notowania odpowiedzi uczniów;
- **Wheeldecide** lub **Wordwall** – narzędzia do tworzenia Koła fortuny służącego losowaniu uczniów do odpowiedzi, prezentacji zadania itp.;
- **Thinglink** – narzędzie do tworzenia interaktywnych zdjęć; na lekcji wykorzystana do opisu wybranego gatunku grzyba przez zespoły uczniów (aplikacja ma funkcję dodawania audiodeskrypcji);
- **CrossWord** (<https://www.theguardian.com/crosswords>), generator **Krzyżówki.edu.pl** (<https://www.krzyzowki.edu.pl/generator.php>) lub inne narzędzia do tworzenia krzyżówek.

Zasoby z sieci wykorzystywane na lekcji:

- [Przepis](#), e-podręczniki, Zintegrowana Platforma Edukacyjna – dostępny online film instruktażowy z możliwością włączenia napisów lub audiodeskrypcji, [dostęp: 17.08.21];
- [Adam Mickiewicz – Pan Tadeusz, Księga trzecia, Umizgi \(fragment „Grzybów było w bród...”\)](#), Poezja Polska, 2019 – dostępny online plik audio z tekstem, [dostęp: 17.08.21];
- [Motyw Las w utworze Pan Tadeusz, czyli ostatni zajazd na Litwie](#), dostępny online fragment *Grzybobranie*, Wolne Lektury, [dostęp: 17.08.21]
- [Na grzyby z Panem Tadeuszem. Dlaczego kurki to „lisice”?](#), dostępna online Audycja Aleksandry Pietruszewskiej z cyklu Polski na tapecie (audycje 96FM), 20.10.2019, [dostęp: 16.08.21];
- Wrzosek M., Sierota Z., (2012), [Grzyby jakich nie znamy](#), Warszawa: Centrum Informacyjne Lasów Państwowych, dostępny online [dostęp: 16.08.21];

- Bielawska K. (2018), [Bezpieczne grzybobranie](#), Warszawa: Centrum Informacyjne Lasów Państwowych, dostępny online [dostęp: 16.08.21];
- [Słownik języka polskiego PWN](#), dostępny online [dostęp: 16.08.21];
- Zasoby z dostępnych online portali: [Ekologia.pl](#), [Wikipedia Wolna Encyklopedia](#), [abcZdrowie.pl](#), [Lasy Państwowe](#), [Grzyby Polski](#), [Pixabay.com](#) i in.;
- [Scena grzybobrania | „Pan Tadeusz” – świat przedstawiony](#), (2020), Muzeum Pana Tadeusza Ossolineum, dostępny online [dostęp: 16.08.21];
- [Grzybobranie w oczach Hrabiego](#), (2008), YouTube, dostępny online [dostęp: 16.08.21].

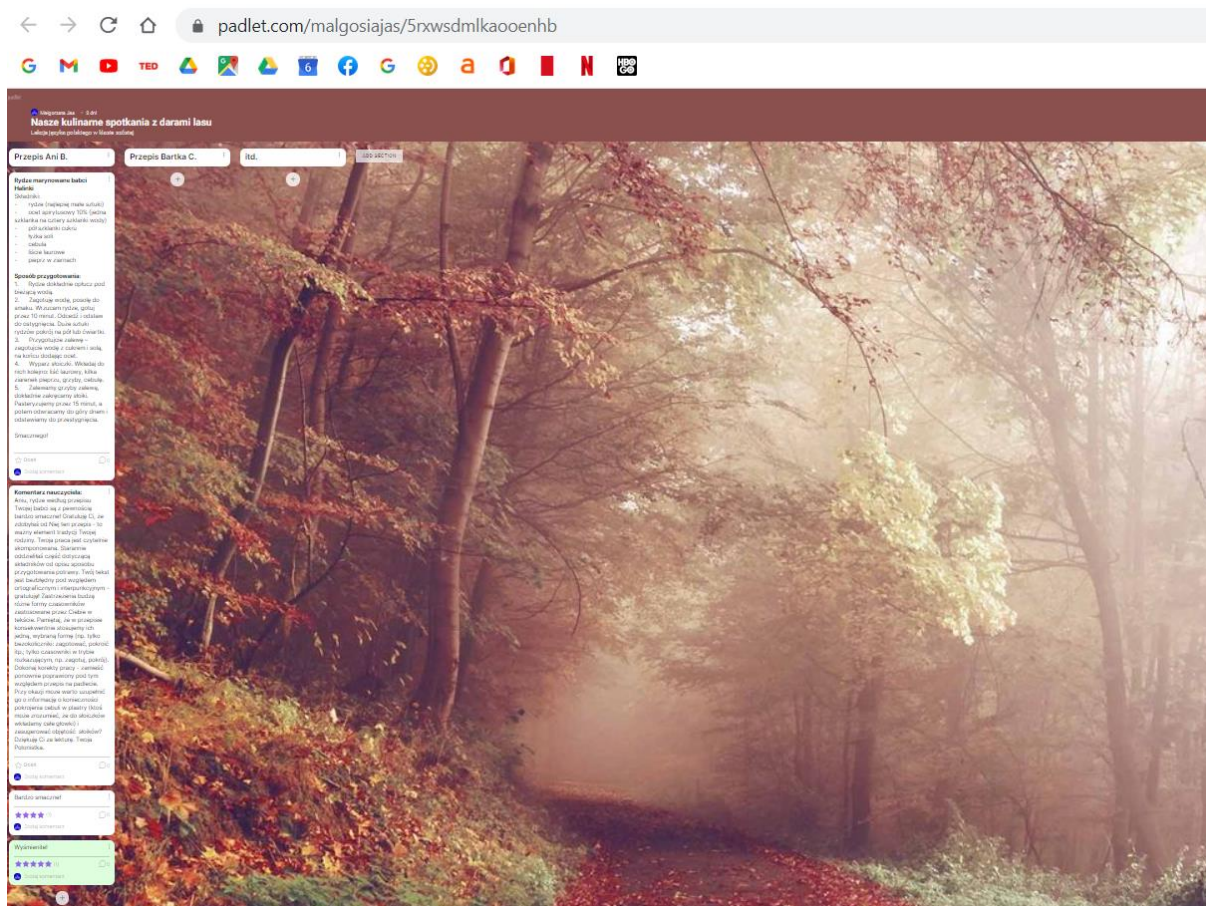
Przewidywany czas:

90 minut (2 x 45 minut)

Proponowany przebieg lekcji/zajęć

Czynności/aktywności nauczyciela i uczniów przed lekcją:

Na jednej z lekcji poprzedzających realizację tematu *Szukamy skarbów natury i kultury na zielonym obrusie łąk i lasów* uczniowie poznają zasady redagowania przepisu i wykonują zadanie domowe polegające na pozyskaniu od członków rodziny ulubionego przepisu na potrawę z grzybów (por. Załącznik 1. *Grzyby w mojej kuchni*). Swoje przepisy zamieszczają w ciągu trzech dni na założonym przez nauczyciela padlecie *Nasze kulinarne spotkania z darami lasu* (<https://tiny.pl/9gd29>), a w ciągu kolejnych trzech dni zapoznają się z przepisami swoich kolegów i koleżanek i indywidualnie wybierają po trzy „najsmaczniejsze” przepisy, przyznając im gwiazdki uzupełnione komentarzem (pięć gwiazdek: Wyśmienite!, cztery gwiazdki: Pycha! lub trzy: Bardzo smaczne!). Nauczyciel sprawdza teksty pod względem stylistyczno-językowym, zgodnie z kryteriami z Załącznika 1. *Grzyby w mojej kuchni – instrukcja do wykonania pracy domowej* (<https://tiny.pl/9g196>), i zamieszcza na padlecie informację zwrotną (komentarz) do każdego tekstu (mocne strony tekstu, elementy wymagające poprawy, wskazówki, jak poprawić pracę).

Ryc. 1. Przykład uzupełnionego wpisu na padlecie *Nasze kulinarne spotkania z darami lasu*: przepis zamieszczony przez uczennicę, komentarz nauczyciela, oceny – gwiazdki przyznane przez rówieśników. Opracowanie własne

Przed lekcją *Szukamy skarbów natury i kultury na zielonym obrusie łąk i lasów* nauczyciel:

- zamieszcza w Notesie zajęć zespołu Teams (Biblioteka zawartości) temat lekcji, cele w języku ucznia i kryteria sukcesu;
- osadza w sekcji „Tylko dla nauczyciela” kartę pracy indywidualnej *Rozpoznajemy środki poetyckie we fragmencie Pana Tadeusza* (Załącznik 7.) – w trakcie lekcji roześle ją do indywidualnych notesów uczniów;
- otwiera wszystkie aplikacje wykorzystywane na lekcji (wirtualne tablice, Thinglink, formularze Google, dokument współdzielony Google, Notes zajęć) oraz wszystkie zasoby sieciowe potrzebne na lekcji (Załączniki).

Przebieg lekcji

1. Nauczyciel rozpoczyna lekcję w aplikacji Teams (na kilka minut przed uruchomieniem kamery na początku lekcji może włączyć pokaz slajdów ze zdjęciami lasu, grzybów i muzyką dźwięki lasu). Uczniowie dołączają do spotkania.
2. Nauczyciel i uczniowie witają się (może tradycyjnym pozdrowieniem: Darz Bór!, które uczniowie poznali omawiając opis polowania w *Panu Tadeuszu* Adama Mickiewicza). Nauczyciel ściąga listę obecności.
3. Nauczyciel nawiązuje do pracy domowej uczniów – zaprasza ich do zapoznania się z wynikami głosowania na najciekawszy przepis wykonania potrawy z grzybami. Wspólnie sprawdzają zwycięskie przepisy, które otrzymały najwięcej gwiazdek na padlecie. Po wyłonieniu zwycięzców nauczyciel inicjuje krótką rozmowę z uczniami, moderuje ją z pomocą pytań, ale daje także uczniom przestrzeń do zadawania pytań i wyrażania opinii, np.:
 - *Kto wymyślił zwycięski przepis? Czy jest w rodzinie od niedawna, czy został przejęty od poprzednich pokoleń (dziadków, pradziadków)? Skąd pochodzą przepisy zamieszczone przez innych uczniów na padlecie?*
 - *Jakie gatunki grzybów pojawiły się w przepisach? Jakie są ich nazwy? Czy zdarzyło się, że te same gatunki mają w przepisach inne nazwy potoczne?*
 - *Jakie gatunki grzybów okazały się najbardziej popularne w kuchniach uczniów? Czy znalazł się w klasowej „książce kucharskiej” przepis na potrawę z mniej znanych grzybów?*
 - *Jaki typ wypowiedzi reprezentują wasze przepisy: informacyjny, publicystyczny czy reklamowy? Jakie cechy posiada tekst o charakterze informacyjnym?*
4. Nauczyciel zaprasza uczniów do wysłuchania fragmentu Księgi III *Pana Tadeusza* (Adam Mickiewicz – *Pan Tadeusz, Księga trzecia, Umizgi* – fragment „Grzybów było w bród...”:
<https://www.youtube.com/watch?v=izsg4bTXMiM>⁴. Udostępnia ekran, uruchamia nagranie.

⁴ We fragmencie prezentowanym w ramach projektu Polska Poezja na kanale YouTube głosowi lektora, aktora Tadeusza Zięby, towarzyszy wyświetlany tekst, co ułatwi odbiór uczniom z dysfunkcją słuchu.

5. Nauczyciel pyta uczniów, które gatunki grzybów wymienione we fragmencie epopei znają – uczniowie głosują w formularzu Google udostępnionym za pomocą linku na czacie (<https://forms.gle/5pXELbvUcixBMa5d9>)
6. Nauczyciel zaprasza uczniów do wysłuchania audycji Aleksandry Pietruszewskiej z cyklu *Polski na tapecie* pt. *Na grzyby z Panem Tadeuszem. Dlaczego kurki to „lisice”?*: <https://www.wzielonej.pl/kultura/audycje/na-grzyby-z-panem-tadeuszem-dlaczego-kurki-to-lisice-polski-na-tapecie/> (7.13).
W audycji są objaśniane nazwy grzybów. Po niej inicjuje dyskusję: *Czy język jest składnikiem kultury? Dlaczego?* Nagradza najlepsze odpowiedzi uczniów, zapisuje je na tablicy Whiteboard lub Bitpaper, a uczniowie przepisują notatkę do zeszytów. Nauczyciel podsumowuje dyskusję, wykorzystując cytaty, np.: „Epopeja Adama Mickiewicza (...) to dla każdego całkiem okazała skarbnica wiedzy. Między innymi o polszczyźnie” (audycja Aleksandry Pietruszewskiej) lub: „(...) popularne nazwy leśnych grzybów, często oparte na ludowych porzekadłach czy opowieściach starych leśników, są wyrazem uważnego podglądania życia lasu i niosą pewne treści, których nie warto lekceważyć. Wiele nazw owadów, kwiatów czy właśnie grzybów, które mieszcuchowi wydają się zabawne lub »nie wiadomo skąd«, odzwierciedla ich prawdziwą naturę, rolę w ekosystemie. Ludzie dawno już nauczyli się, że »surojadkę« można jeść bez obawy, »miodówka« jest słodka i smaczna, »tęgoskór« ma grubą okrywę owocnika, a »muchomor« odstrasza muchy”⁵.
7. Uczniowie zgłaszają, których jeszcze wyrazów w omawianym fragmencie *Pana Tadeusza* nie rozumieją. Nauczyciel udostępnia na czacie link do zamieszczonego w chmurze dokumentu – fragmentu epopei zawierającego przypisy autorskie i redakcyjne (Załącznik 2. *Adam Mickiewicz, Pan Tadeusz, Księga III. Umizgi, fragment Grzybobranie*: <https://tiny.pl/9g1w8>). Pozostałe niezrozumiałe wyrazy uczniowie wyjaśniają z pomocą słownika online (np. PWN: <https://sjp.pwn.pl/>). Wskazują, które z nich są archaizmami.
8. Nauczyciel zaprasza uczniów do ćwiczenia polegającego na wyszukiwaniu i opracowaniu informacji o gatunkach grzybów wspomnianych we fragmencie

⁵ Wrzosek M., Sierota Z., (2012), *Grzyby jakich nie znamy*, Warszawa: Centrum Informacyjne Lasów Państwowych, dostępny online [dostęp: 16.08.21].

Pana Tadeusza. Prosi ich o zapoznanie się z instrukcją do ćwiczenia, przesyła ją do indywidualnych notesów uczniów (Załącznik 3. *Za pan brat z grzybami znanymi i nieznanymi – instrukcja*: <https://tiny.pl/9g1cr>). Dzieli losowo uczniów na 9 grup – pokoi. Przed uruchomieniem pokoi wkleja na czat link do dokumentu współdzielonego, który wypełni każda grupa. Objasnia sposób jego wypełniania na podstawie zamieszczonego w szablonie przykładu opisu maślaka (Załącznik 4. *Za pan brat z grzybami znanymi i nieznanymi – szablon karty pracy*: <https://tiny.pl/9g524>). Przykład uzupełnionej karty pracy nauczyciel znajdzie pod linkiem <https://tiny.pl/9g58m> (Załącznik 5. *Za pan brat z grzybami znanymi i nieznanymi – przykład*).

9. Po upływie czasu przewidzianego na ćwiczenie każda grupa (pokój) prezentuje i komentuje na forum swoje zapisy w karcie pracy.
10. Nauczyciel inicjuje rozmowę z uczniami na temat typu zredagowanych wypowiedzi oraz wykorzystywanych źródeł (*Jakie to teksty: informacyjne, reklamowe czy publicystyczne?*).
11. Nauczyciel zaprasza uczniów do przejrzania fragmentów poradnika grzybiarza – publikacji wydanej w 1955 r. (zamieszczony w plikach Teams Załącznik 6. *Atlas grzybów z połowy XX w.*: <https://tiny.pl/9g1wj>). Pyta o dostrzeżone podobieństwa i różnice pomiędzy tym wydawnictwem a podobnymi współczesnymi tekstami informacyjnymi, z których korzystali podczas wykonywania poprzedniego ćwiczenia (losuje do odpowiedzi dwoje–troje uczniów za pomocą aplikacji Koło fortuny).
12. Nauczyciel prosi uczniów, aby wymienili różnice pomiędzy tekstem o charakterze informacyjnym (przepis, poradnik, leksykon, atlas) a tekstem literackim/poetyckim. Notuje trafne odpowiedzi uczniów na wirtualnej tablicy Whiteboard lub Bitpaper, a uczniowie zapisują notatkę w zeszytach.
13. Nauczyciel prosi uczniów o wykonanie indywidualnie zadania, w którym wykażą się znajomością środków poetyckich (przesyła do indywidualnych notesów uczniów Załącznik 7. *Rozpoznajemy środki poetyckie we fragmencie Pana Tadeusza – karta pracy indywidualnej*: <https://tiny.pl/9g1fh>). Przykład wypełnionej poprawnie karty pracy znajdzie w Załączniku 8. *Rozpoznajemy*

środki poetyckie we fragmencie Pana Tadeusza – przykład:

<https://tiny.pl/9g132>. Uczniowie po uzupełnieniu indywidualnej karty pracy wysyłają gotowy plik jako Zadanie. Nauczyciel po lekcji ocenia prace uczniów. Jeden uczeń, wylosowany za pomocą aplikacji Koło fortuny, prezentuje efekty pracy i otrzymuje ustną informację zwrotną od nauczyciela.

14. Nauczyciel zaprasza uczniów do opracowania interaktywnego zdjęcia z wykorzystaniem aplikacji Thinglink: <https://www.thinglink.com> – powstaną tym sposobem opisy gatunków grzybów, które pojawiły się w rodzinnych przepisach kulinarnych. Nauczyciel tworzy zespoły (pokoje) uczniów, którzy wybrali do przepisu ten sam gatunek grzyba. Pracę w zespołach uczniowie rozpoczynają od giełdy pomysłów (burzy mózgów) na temat treści i formy wykonania zadania. Każdy zespół powinien uwzględnić w swojej pracy nazwę oficjalną i potoczną gatunku, opis wyglądu grzyba, ciekawostki na jego temat itp., dobierając odpowiednie ikony umieszczane w wybranych, adekwatnych do fragmentu zdjęcia, miejscach. Przykład interaktywnego zdjęcia zamieszczono pod linkiem: <https://www.thinglink.com/scene/1485291590107791362>. Ikony lupy na zdjęciu odsyłają np. do opisu kapelusza, trzonu, blaszek grzyba. Inne ikony kierują odpowiednio do plików wideo, audio albo tekstowych. Po wykonaniu zadania zespoły prezentują je klasie i wskazują zespół, od którego chcą uzyskać informację zwrotną o pracy.

Ryc. 2. Przykład interaktywnego zdjęcia wykonanego w aplikacji Thinglink. Źródło: <https://www.thinglink.com/scene/1485291590107791362>

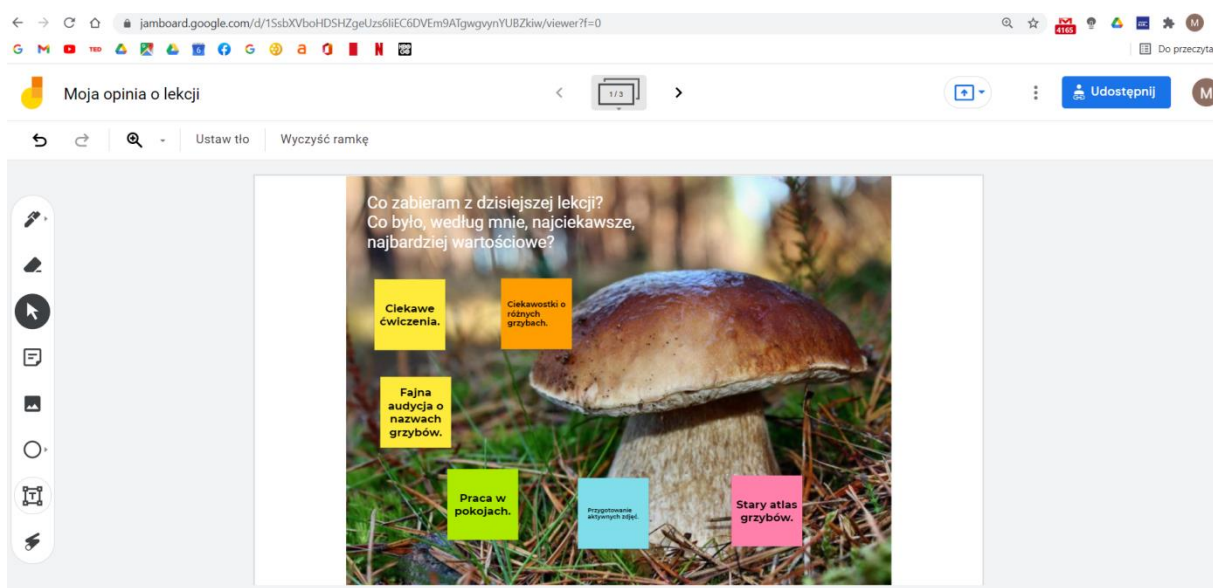
15. Zespoły udostępniają swoje interaktywne zdjęcia nauczycielowi oraz klasie (linki wklejane na czacie). „Zwiedzanie” galerii zdjęć kończy się rozmową o efektach ćwiczenia, wymianą opinii uczniów o treści i formie obejrzanych zdjęć itp.

16. Nauczyciel objaśnia pracę domową (Załącznik 9. Zadania domowe: <https://tiny.pl/9gj8f>).

17. Nauczyciel zaprasza uczniów do ewaluacji lekcji.

Ewaluacja zajęć

Nauczyciel udostępnia na czacie link do tablicy Jamboard: <https://tiny.pl/9git4>.

Ryc. 3. Pierwsza strona tablicy Jamboard – ewaluacja lekcji. Opracowanie własne
Na tablicy Jamboard uczniowie zamieszczają swoje notatki w odpowiedzi na trzy pytania:

- *Co zabieram z dzisiejszej lekcji? Co, według mnie, było najciekawsze, najbardziej wartościowe?*

Ryc. 4. Borowik na tablicę Jamboard. Źródło: Wikipedia.pl, Autorstwa Staszek99 - Praca własna, CC BY-SA 4.0, <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=7993368>

- *Co pomagało mi najbardziej w uczeniu się na dzisiejszej lekcji?*

Ryc. 5. Rydz na tablicę Jamboard. Źródło:

https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Lactarius_deliciosus.jpg#metadata. CC-BY-SA-3.0

- *Co mi się nie podobało na dzisiejszej lekcji? Co utrudniało mi uczenie się?*

Ryc. 6. Muchomor na tablicę Jamboard. Opracowanie: Onderwijsgek na nl.wikipedia. CC BY-SA 3.0 nl

Bibliografia i netografia

Danieluk M., (2019), *TIK w pigułce. Narzędziownik nauczyciela*, Poznań: Centrum Rozwoju Edukacji Edicon.

Kuśnierek I., (2015), [Językowe wyznaczniki przepisu kulinarnego jako gatunku wypowiedzi](#), „Językoznawstwo”, nr 1(9), s. 121–140, dostępny online [dostęp: 18.08.21].

Nowak M., (2019), [Uczenie się przez dociekanie](#) (wystąpienie Małgorzaty Nowak, nauczycielki w Szkole Podstawowej Mistrzostwa Sportowego/Gimnazjum nr 1 w Bytomiu na konferencji Inspir@cje 2019), dostępny online [dostęp: 20.08. 21].

Silniewicz P., (2015), [Metody nauczania wg Wincentego Okonia](#), portal Pedagogika Specjalna, dostępny online [dostęp: 18.08.21].

Słomczyński M., Sidor D., (2012), [Niepowodzenia edukacyjne w kształceniu zdalnym](#), „E-mentor”, nr 5 (47), s. 47–54, dostępny online [dostęp: 20.08.21].

Szydłowski K., (2018), [Czas na grzyby!](#), dostępny online [dostęp: 17.08.21].

Trysiński Z., [Padlet – co to jest i jak go używać?](#), dostępny online [dostęp online: 18.08.21].

[Tworzenie i publikowanie ThingLinks](#) [dostęp online: 18.08.21].

Wałdowska S., (11.04.2019), [Uczenie przez dociekanie](#), Edunews.pl, dostępny online [dostęp: 20.08.21].

Załączniki

- Załącznik 1. *Grzyby w mojej kuchni – instrukcja do wykonania pracy domowej*, dostępny online, <https://tiny.pl/9g196> [dostęp: 20.08.21].
- Załącznik 2. *Adam Mickiewicz, Pan Tadeusz, Księga III. Umizgi, fragment Grzybobranie*, dostępny online, <https://tiny.pl/9g1w8> [dostęp: 20.08.21].
- Załącznik 3. *Za pan brat z grzybami znanymi i nieznanymi – instrukcja dla zespołów* <https://tiny.pl/9g1cr> [dostęp: 20.08.21].
- Załącznik 4. *Za pan brat z grzybami znanymi i nieznanymi – szablon karty pracy w zespole*, dostępny online, <https://tiny.pl/9g524> [dostęp: 20.08.21].
- Załącznik 5. *Za pan brat z grzybami znanymi i nieznanymi – przykład*, dostępny online, <https://tiny.pl/9g58m> [dostęp: 20.08.21].
- Załącznik 6. *Atlas grzybów z połowy XX w.*, dostępny online, <https://tiny.pl/9g1wj> [dostęp: 20.08.21].
- Załącznik 7. *Rozpoznajemy środki poetyckie we fragmencie Pana Tadeusza – karta pracy indywidualnej*, dostępny online, <https://tiny.pl/9g1fh> [dostęp: 20.08.21].
- Załącznik 8. *Rozpoznajemy środki poetyckie we fragmencie Pana Tadeusza – przykład*, dostępny online, <https://tiny.pl/9g132> [dostęp: 20.08.2021].
- Załącznik 9. *Zadania domowe*, dostępny online, <https://tiny.pl/9gj8f> [dostęp: 20.08.21].